

SYMPTOMY KRZYWDZENIA MAŁOLETNIEGO

Za symptomy krzywdzenia rozumie się takie wskaźniki (przede wszystkim stany, ale również sytuacje, wydarzenia, cechy podmiotowe małoletniego, innych osób lub środowiska), które identyfikuje się jako możliwe oznaki lub skutki krzywdzenia.

Choć niektóre oznaki lub skutki mogą się wydawać jednoznacznym następstwem krzywdzenia, nie zawsze tak być musi. Pewnym jest, że poważne i silnie wskazujące na krzywdzenie symptomy powinny być niezwłocznie wyjaśniane (przede wszystkim co do kontekstu ich pojawienia się).

Rozważenie możliwości krzywdzenia oznacza, że krzywdzenie stanowi jedno z możliwych wyjaśnień niepokojących. W takiej sytuacji konieczna jest dalsza ocena sytuacji - należy w miarę możliwości wykluczyć inne wyjaśnienia danego symptomu.

Symptomy krzywdzenia małoletnich można podzielić na kilka kategorii:

- § **„Symptomy fizyczne”**: ślady na ciele małoletniego, takie jak siniaki, ugryzienia, skaleczenia (rany), otarcia i blizny, oparzenia, urazy spowodowane zimnem, złamania, urazy wewnętrzne, urazy kręgosłupa, urazy narządów wewnętrznych, urazy twarzy i jamy ustnej, urazy oczu, itp.
- § **„Symptomy emocjonalne”**: trudności w rozumieniu i wyrażaniu emocji, nagła i silna ekspresja emocji, lękliwość, częste i/lub intensywne napady złości, negatywny obraz siebie, zaobserwowanie zmian w zakresie ekspresji emocjonalnej dziecka, itp.
- § **„Symptomy poznawcze”**: niewystępujące wcześniej problemy z koncentracją i pamięcią, pojawienie się trudności edukacyjnych, trudności w rozwiązywaniu problemów, itp.
- § **„Symptomy behawioralne”**: problemy z podporządkowaniem się regułom, wycofanie, nieufność, zachowania agresywne lub opozycyjne, nieselektywne poszukiwanie kontaktu lub czułości, nadmierna „przylepność”, itp.
- § **„Objawy molestowania seksualnego”**: ból, urazy w okolicach intymnych, zaburzenia układu pokarmowego i moczowego, wycofanie, poczucie wstydu, nieadekwatne do wieku, nadmierne zaangażowanie w kwestiami związanymi z seksualnością oraz zachowania nacechowane seksualnie, itp.

§ **„Symptomy wynikające z zaniedbania”**: dziecko jest brudne, często nieprzyjemnie pachnie, nie jest prawidłowo pielęgnowane; nie otrzymuje odpowiedniej opieki medycznej; jest ubrane nieadekwatnie do pogody; jest często nieobecne w przedszkolu; nie otrzymuje regularnych posiłków, itp.

Ważne jest, aby pracownicy przedszkola byli wrażliwi na zmiany w zachowaniu małych dzieci, obserwowali je uważnie i rejestrowali niepokojące ich symptomy mogące świadczyć o krzywdzeniu małych dzieci.